



تحلیلی بر شرایط حرفه حسابرسی

هوشنگ نادریان

در این مقاله، در رابطه با موضوع محوری این شماره مجله با عنوان «راهکارهای ارتقای جایگاه و نفوذ حسابرسی در کشور»، سعی شده است با استفاده از مدل‌های روز مطالعات راهبردی، تحلیلی از شرایط موجود حرفه حسابرسی ارائه شود. در این تحلیل از مدل **پس تل**^۱ (P.E.S.T.L.E.) برای بررسی محیط کلان حرفه، **مدل ۵ نیروی پورتر**^۲ جهت بررسی تهدیدهای محیط رقابتی در سطح ملی و **مدل سوات**^۳ (SWOT) جهت بررسی نقاط تهدید و فرصت (عناصر بیرونی) و قوت و ضعف (عناصر درونی) استفاده شده است. از آنجایی که درک درست و جامع مشکل، بخش عمده‌ای از راه‌حل است، لذا امید است نتایج حاصل شده قدمی در راه شناسایی مشکلات و بهبود وضع موجود باشد.

کامل نظام جامع مالیاتی و ضعف در مصرف بهینه بودجه عمومی کماکان آثار منفی خود را بر حرفه دارد.

در شرایط فعلی نزدیک به ۳۰۰ هزار شرکت اظهارنامه مالیاتی ارائه می‌کنند که اگر حتی یک سوم آنها را فعال و واجد شرایط حسابرسی شدن بدانیم بازار عمده قابل تحقق جهت حسابرسی موجود است. اگر به این موضوع سایر انواع خدمات حرفه‌ای مورد نیاز بنگاه‌ها مانند حسابرسی عملیاتی، مشاوره مدیریت و سیستم، خدمات مالی و... را اضافه کنیم حجم بازار بسیار چشمگیر خواهد بود. هر چند آمار دقیقی از کل حجم فروش یا داراییهای رسیدگی شده حسابرسیان در دست نیست لکن مقایسه کلی آمار موجود با تولید ناخالص داخلی (GDP) نشان از حجم عمده بازار حسابرسی نشده و ضریب نفوذ پایین حسابرسی نسبت به کشورهای پیشرفته دارد. عواملی مانند حاکمیت شرکتی، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، نقش نظارتی سازمان بورس و اوراق بهادار، افزایش سرمایه‌گذاری خارجی و استقرار نظام جامع مالیاتی و سامان یافتن بازار پولی نیز لازمه‌اش شفافیت و بهبود نظارت است که می‌تواند بر توسعه حرفه تأثیر مثبت داشته باشد.

عوامل اجتماعی و فرهنگی

متأسفانه به‌رغم فرهنگ غنی اسلام، ارزش‌های دینی و اخلاقی بر روابط کسب‌وکار در حد مطلوب جاری و ساری نیست و به دلایل اجتماعی عدیده، به استثنای بخش‌های خاصی از اقتصاد مانند شرکت‌های دولتی یا پذیرفته شده در بورس، تمایل به عملکرد شفاف کمتر مورد استقبال فعالان اقتصادی است. روحیه مالیات‌گریزی، اقتصاد زیرزمینی یا

بررسی با مدل پس تل

عوامل سیاسی

قوه مجریه به موجب قوانین و مقررات مربوط به تشکیل سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی، دارای اختیارات گسترده در این دو مجموعه بوده و لذا تأثیرپذیری حرفه از سیاست‌های دولت در سطح بالایی ارزیابی می‌شود. در دولت گذشته بی‌اعتمادی به جامعه حسابداران رسمی به اوج خود رسیده بود که این امر موجب قطع روابط و اعمال تغییر در مقررات جامعه به‌ویژه اساسنامه آن بدون هماهنگی با جامعه گردید.

سیاست‌های دولت در حمایت از حرفه به میزان پایبندی دولت به قانون‌گرایی، فسادزدایی، شایسته‌سالاری، شفافیت، نظم و انضباط، پاسخگویی و حسابدهی بستگی دارد. هر چند ارزیابی سیاست‌های دولت جدید و پیش‌بینی تأثیر آن بر حرفه کمی زود است، اما در شرایط کلی قرائتی از بهبود روابط دولت با جامعه حرفه‌ای و توجه بیشتر دولت به مقوله حسابرسی و خدمات حرفه‌ای وجود دارد. به میزانی که دولت در ایجاد پایداری اقتصادی و توسعه فضای کسب‌وکار توفیق به دست آورد، به همان میزان می‌توان به رونق حرفه نیز امیدوار بود. در این بخش، ایجاد زمینه رقابت سالم و عادلانه در حرفه برای تمامی دست‌اندرکاران به‌ویژه در حیطه کارهای مرتبط با دولت، بهبود روابط بین‌المللی و منطقه‌ای و حضور در تجارت جهانی، از عوامل مؤثر بر توسعه حرفه ارزیابی می‌شود.

عوامل اقتصادی

شرایط اقتصادی کشور در طول سالهای گذشته، فرازونشیب‌های عمده‌ای داشته است. در سالهای اول انقلاب گرایش به مدیریت دولتی در بنگاه‌های اقتصادی موجب تجمیع امور حسابرسی در بخش دولتی شد. به تدریج با تصویب قوانین مربوط به اصل ۴۴ قانون اساسی و خروج دولت از بنگاه‌ها، شرایط برای فعالیت بخش خصوصی به‌طور نسبی فراهم شد. طبیعتاً رشد اقتصادی مورد نظر در برنامه‌های توسعه و سند چشم‌انداز نظام می‌تواند به بهبود شرایط اقتصادی کشور و افزایش فعالیت بنگاه‌های اقتصادی و توسعه حرفه حسابرسی منجر شود؛ هر چند عواملی مانند تحریم اقتصادی، تورم و نرخ سود بانکی بالا، اجرایی نشدن



عواملی مانند حاکمیت شرکتی

سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

نقش نظارتی سازمان بورس اوراق بهادار

افزایش سرمایه‌گذاری خارجی و

استقرار نظام جامع مالیاتی و

سامان یافتن بازار پولی نیز

لازمه‌اش

شفافیت و بهبود نظارت است

که می‌تواند بر توسعه حرفه

تأثیر مثبت داشته باشد

غیرحرفه‌ای مشتریان است.

عوامل فناوری

به‌رغم فعالیت‌های سازمان حسابرسی در تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی و زحمات محققان و استادان کشور و دسترسی آسان به مجموعه تألیفات و تحقیقات جهانی، در میدان عمل فاصله عمیقی با فناوری روز دنیا ایجاد شده و منابع دانشی موجود پاسخگوی نیازهای حرفه نمی‌باشد. در سیر تطور حسابرسی از «سندرسی» به «حسابرسی» و رسیدگی به صورت‌های مالی، دنیای پیشرفته به حسابرسی مبتنی بر سیستم، سپس مبتنی بر «ریسک» و نهایتاً استفاده گسترده از «فناوری اطلاعات» رسیده است. شواهد موجود حسابرسی کشور حاکی از آن است که در بهترین و خوشبینانه‌ترین شرایط، عموماً در موقعیت انجام بخشی از حسابرسی مبتنی بر سیستم هستیم، در حالی که استفاده گسترده بنگاه‌های مورد رسیدگی از نرم‌افزارهای مختلف با حجم عمده عملیات در دستگاه‌های بزرگ (مانند بانک‌ها) و گسترش مدیریت ریسک، ضرورت انجام حسابرسی مبتنی بر ریسک و استفاده جامع از فناوری‌های روز در فرایند اجرای عملیات حسابرسی را ایجاد می‌نماید. به‌طور مشخص حرفه حسابرسی به شکل معناداری در استفاده از فناوری اطلاعات (IT) از حرفه حسابداری و مدیریت عقب افتاده است. ضعف جدی دانشگاه‌ها در آموزش نیروهای کیفی و نامتناسب بودن دروس و مطالب درسی با نیازهای روز مؤسسه‌های حسابرسی و نبود ارتباط مناسب حرفه با دانشگاه‌ها در مراکز عالی و انجمن‌های حرفه‌ای بین‌المللی بر نارسایی‌های حرفه افزوده و عملاً حرفه فاقد زیرساخت‌های لازم جهت ارائه خدمات متنوع حرفه‌ای در سطح مؤسسه‌های بین‌المللی می‌باشد.

عوامل قانونی

قوانین و مقررات مختلف مصوب در مورد حسابرسی مانند قانون تشکیل سازمان حسابرسی، الزام قانونی به رعایت استانداردهای حسابداری توسط بنگاه‌ها، قانون تشکیل جامعه حسابداران رسمی، مصوبه هیئت وزیران در ایجاد ضمانت اجرایی برای کار حسابرسان، اصلاح اخیر قانون مالیات‌ها در جهت الزامی کردن حسابرسی برای واحدهایی که وزارت امور اقتصاد و دارایی ضروری تشخیص می‌دهد، و سایر قوانین و مقررات هر چند با

غیرشفاف و تمایل نداشتن به حسابدهی و نظارت‌پذیری، بی‌توجهی به منافع عمومی و مسئولیت‌های اجتماعی، از عوامل محدودکننده نهادینه شدن و توسعه حرفه حسابرسی است. حرفه حسابرسی در حد بالایی عجین با اخلاقیات است و در کمتر حرفه‌ای این حجم مسائل اخلاق حرفه‌ای مورد توصیه و تأکید می‌باشد. شرایط رعایت اخلاق حرفه‌ای به دلیل ضعیف بودن مؤسسه‌ها، اشباع نبودن کاری و وجود زمینه رقابت‌های غیرحرفه‌ای در تحصیل کار، فقدان نظارت اثربخش جامعه حسابداران رسمی و بی‌توجهی برخی همپیشگان، در شرایط مطلوبی ارزیابی نمی‌شود.

اصرار وافر مشتریان به دریافت گزارش مطلوب از حسابرس، بدون فراهم کردن زمینه‌های واقعی آن، بی‌توجهی به شفافیت و ... حسابرسان را در برزخ کاری نامناسبی قرار می‌دهد که يك طرف آن استواری و پایداری بر اصول و پذیرش هزینه از دست دادن کار حسابرسی، مشكوك الوصول شدن حق الزحمه و ... و طرف دیگر آن لغزش از اصول و تن دادن به خواست

تردهای اضافی، می‌توانند در صرفه‌جویی در مصرف انرژی تأثیرگذار باشند.

تحلیل محیط رقابتی بر مبنای مدل ۵ نیروی پورتر

تهدید ناشی از ورود رقبا جدید به بازار

از زمان تشکیل جامعه، در ۱۲ سال اول فعالیت آن، نزدیک ۲۰۰ مؤسسه به مؤسسه‌های موجود اضافه شده‌اند. شرایط تشکیل مؤسسه حسابرسی در گذشته عمدتاً داشتن سه شریک حسابدار رسمی بود که ورود مؤسسه‌های جدید را سهل می‌نمود.

با توجه به افزایش سالانه حسابداران رسمی و بخش عمده حسابداران رسمی غیر شاغل یا شاغل در مؤسسه‌ها و یا شاغل انفرادی، پیش‌بینی ورود مؤسسه‌های جدید به حرفه کماکان متصور است. تنها مانع، تغییر اساسنامه مبنی بر داشتن حداقل سه سال سابقه مدیریت برای شرکا است که طی دو سال اخیر روند افزایش مؤسسه‌ها را کمی کند کرده است. پیش‌بینی می‌شود در صورت افزایش حجم بازار کار شاهد افزایش بیشتر تعداد مؤسسه‌های حسابرسی موجود باشیم؛ به‌ویژه آنکه برای ورود افراد جدید و ایجاد مؤسسه حسابرسی هزینه سرمایه عمده‌ای مورد نیاز نمی‌باشد. البته مخاطره بالقوه عمده با توجه به عقب‌افتادگی تکنولوژیکی، حضور مؤسسه‌های خارجی در کشور است که در صورت فراهم شدن زمینه قانونی، آنها با در دست داشتن فناوری روز می‌توانند موجب جابه‌جایی بخش قابل توجهی از بازار حرفه از مؤسسه‌های موجود به این مؤسسه‌ها را فراهم نمایند.

تهدید ناشی از قدرت چانه‌زنی مشتریان

در شرایط فعلی به دلیل عدم اشباع بازار موجود، کوچک بودن بخش عمده‌ای از مؤسسه‌ها، و ناآشنایی کامل بازار با کیفیت خدمات، و احساس مشتریان مبنی بر وابسته بودن حسابداران به آنان، قدرت چانه‌زنی مشتریان بالاست و آنها علاوه بر تعدیل حق الزحمه به حداقل ممکن، توان تعویض حسابداران را نیز به راحتی دارا هستند. به استثنای شرکت‌های پذیرفته‌شده بورسی و برخی شرکت‌های دولتی وابسته به دولت که دارای سازوکار تعیین حسابرس با شرایط خاص می‌باشند، عمده شرکت‌های دیگر تابع ضوابط خاصی برای تعیین حسابرس و حق الزحمه و یا تعویض حسابرس نیستند.

نارسایی‌هایی مواجه است، اما جهتگیری کلی آنها در راستای تقویت حرفه و نهادینه شدن امر حسابرسی در کشور است و فرصت مناسبی را در اختیار اعضای جامعه می‌گذارد؛ ضمن آنکه تکالیف مختلف مقرر در قوانین مختلف از جمله ماده ۱۵۱ قانون تجارت، قانون مبارزه با پولشویی، قانون سلامت اداری و... برای حسابداران کماکان در حرفه حل‌وفصل نشده و در بسیاری از موارد بدون اقدام باقی مانده است. به نظر می‌رسد حرفه هنوز از نظر قوانین و مقررات از شرایط حمایتی لازم جهت دفاع از حسابداران درستکار و اصولگرای حرفه‌ای در برابر صاحبکاران زیادخواه برخوردار نیست.

عوامل محیطی

شاید به استثنای حجم عمده مصرف کاغذ در حسابرسی که استفاده از فناوری اطلاعات می‌تواند آن را به شدت تقلیل دهد، تأثیر زیست‌محیطی عمده دیگری از حسابداران دیده نمی‌شود. هرچند حسابداران در صورت انجام حسابرسی عملیاتی و ورود به مقوله حسابرسی محیط زیست می‌توانند در بهبود شرایط زیست‌محیطی مؤثر باشند و در صورت استفاده از مدل حسابرسی مستمر و استفاده از فضای مجازی و اجتناب از

استفاده گسترده بنگاه‌های مورد رسیدگی

از نرم‌افزارهای مختلف

با حجم عمده عملیات در

دستگاه‌های بزرگ (مانند بانک‌ها) و

گسترش مدیریت ریسک ضرورت انجام

حسابرسی مبتنی بر ریسک و

استفاده جامع از فناوری‌های روز

در فرایند اجرای عملیات حسابرسی را

ایجاب می‌نماید

تعدد مؤسسه‌ها

کوچک بودن برخی مؤسسه‌ها

کمبود کار

ضعف در عملکرد مراجع توزیع کار و

دخالت مجریان به

ویژه مدیران مالی

در تعیین حسابرس مستقل

تأثیر منفی بر شرایط رقابتی مؤسسه‌ها و

حفظ استقلال حسابرس

داشته است

می‌شود. در شرایط رشد فناوری در حرفه حسابرسی، یکی از تأمین‌کنندگان تأثیرگذار مؤسسه‌های فناوری محور خواهند بود. که در شرایط فعلی تحریم، دسترسی به آن با مشکل همراه است.

تهدید ناشی از شدت رقابت در داخل

شرایط رقابتی در میان مؤسسه‌ها حسابرسی به دلیل کمبود بازار کار در سال‌های اول فعالیت جامعه، غیر حرفه‌ای و با مشکلات عدیده‌ای همراه بود. به نظر می‌رسد با توسعه بازار این شرایط به وضعیت مطلوب‌تری برسد. هر چند تعدد مؤسسه‌ها، کوچک بودن برخی مؤسسه‌ها، کمبود کار، ضعف در عملکرد مراجع توزیع کار و دخالت مجریان به ویژه مدیران مالی در تعیین حسابرس مستقل، تأثیر منفی بر شرایط رقابتی مؤسسه‌ها و حفظ استقلال حسابرس داشته است.

نبود ضوابط کافی یا رعایت نشدن آن در زمینه تبادل نیرو و بین مؤسسه‌ها، انجام کار مشترک، جابه‌جایی کارها و ...، نیز بر حجم اشکالات در این زمینه اضافه می‌کند. قطعاً رقابت غیر حرفه‌ای در سطح مؤسسه‌ها، موجب کاهش سودآوری و بنیه مالی مؤسسه‌ها و فاصله گرفتن آنها از اجرای صحیح استانداردها و اصول حرفه‌ای می‌گردد. در این بخش تعیین نشدن راهبردها برای تعیین نقش آینده سازمان حسابرسی، در مواردی چالش‌هایی در بخش دولتی و خصوصی حرفه ایجاد نموده است.

جمع‌بندی فرصت‌ها و تهدیدها

به کمک تحلیل محیط حرفه بر مبنای مدل‌های پس‌تل و ۵ نیروی پورتر، فرصت‌ها و تهدیدهای حرفه حسابرسی را می‌توان به شرح ذیل نام برد:

فرصت‌ها

- قوانین حامی حرفه که انجام حسابرسی را در بخش عمده‌ای از کسب‌وکار الزام‌آور نموده است،
- حمایت کلی سند چشم‌انداز از پایداری و توسعه اقتصادی،
- ارتقای سلامت، شفافیت و نظم و انضباط،
- تأکیدات اساسی آموزه‌های دینی و اصول اخلاق حرفه بر رعایت اخلاقیات در حرفه،
- حجم عظیم بازار بالقوه برای حرفه حسابرسی به ویژه نیاز به خدمات حرفه‌ای متنوع،

مقایسه نرخ‌های حق الزحمه حسابرسی در کشور با دنیای پیشرفته، تفاوت معنی‌داری را نشان می‌دهد که این امر تأثیر منفی بر رشد و بهبود حرفه در راستای ایجاد امکان سرمایه‌گذاری مؤسسه‌ها در زمینه‌های تحقیق و توسعه و آموزش نیروی انسانی داشته است.

تهدید ناشی از جایگزینی محصول (خدمات)

این تهدید در شرایط فعلی برای حرفه مطرح نیست و بررسی روند افزایش کار مؤسسه‌ها در سال‌های اخیر نشان از نبود خطر جایگزینی خدمات دارد. ضمن آنکه دامنه وسیع خدمات قابل ارائه توسط حسابرسان، الزامات قانونی و توسعه دنیای اطلاعات، ریسک جایگزینی محصول را به حداقل خود می‌رساند.

تهدید ناشی از قدرت چانه‌زنی تأمین‌کنندگان کالا و خدمات

در شرایط فعلی تأمین‌کنندگان نقش عمده‌ای در حرفه حسابرسی ندارند. مورد خاص، محدودیت‌های تأمین ساختمان و تجهیزات است که گرچه با مشکلاتی روبه‌روست ولی از طریق اخذ تسهیلات از سیستم بانکی حل و فصل



سطح دانش حرفه‌ای و تبادل تجربه‌ها و دانش روز،
 • فاصله گرفتن از تکنولوژی روز دنیا در زمینه‌های حسابرسی
 به‌ویژه در بحث حسابرسی مبتنی بر مدیریت ریسک، فناوری
 اطلاعات، آمار و ... ،
 • نبود ارتباط مناسب بین جامعه و مراجع رسمی که نقش
 کلیدی و تأثیرگذار در مسائل جامعه دارند،
 • مجهز نبودن حساب‌رسان به ارائه خدمات متنوع مورد ارائه
 مؤسسه‌های بین‌المللی،
 • نبود اقدام مؤثر جهت به فعل در آوردن ظرفیت‌های قانونی
 جامعه به‌ویژه در زمینه بازار کار تعریف شده،
 • ضعف در جلب مشارکت اعضای جامعه در بهبود امور و ارائه
 نظرات اصلاحی به مراجع ذیصلاح در راستای ایجاد آینده پایدار،
 • بی‌توجهی و متمرکز نبودن جامعه و اعضای حرفه بر نیاز
 ذینفعان،
 • ضعف در تبیین درست ارزش‌ها در جهت الگو بودن و ایفای
 مسئولیت اجتماعی،
 • ضعف در فرهنگ مؤسسه‌داری حرفه‌ای و تمایل به اقدامات
 انفرادی،
 • نبود اقدام مناسب جهت شناساندن حرفه و خدمات آن به
 ذینفعان در جهت تقویت فرهنگ حسابداری،
 • ایجاد نشدن زمینه مناسب جهت رشد مؤسسه‌های حرفه‌ای
 کارآمد،
 • نبود مشارکت فعال در سازوکار و تدوین استانداردهای
 حسابداری و حسابرسی و قوانین و مقررات مربوط،

• جایگاه رسمی و قانونی جامعه حسابداران رسمی در نظارت
 و هدایت حرفه، و
 • دسترسی نسبتاً آسان به منابع دانشی روز دنیا.

تهدیدها

• تأثیرپذیری عمده از تصمیم‌گیری سیاسی که در شرایطی
 موجب فشار عمده به حرفه می‌گردد،
 • فاصله گرفتن عمده از فناوری روز حسابرسی و ریسک ورود
 بالقوه مؤسسه‌های بین‌المللی به بازار کشور،
 • شناخت نداشتن ذینفعان از مزایای حرفه و نبود آمادگی
 صاحبکاران جهت پرداخت حق الزحمه حسابرسی مناسب،
 • تأمین نشدن نیازهای دانشی حرفه توسط دانشگاه‌ها و مراجع
 حرفه‌ای،

• وجود فاصله انتظارات ذینفعان با توانایی‌های حرفه و ابراز
 توقعات غیرحرفه‌ای نزد صاحبکاران،
 • وجود ابهامات در برخی قوانین که تکالیفی برای حرفه
 حسابرسی ایجاد نموده است،
 • تمکین نکردن از قوانین و مالیات‌گریزی، نبود شفافیت
 و ضعف در نظام حسابخواهی، پاسخگویی و حسابداری و
 بی‌توجهی به منافع عمومی در محیط کسب‌وکار،
 • تعدد مراکز نظارت‌کننده بر اعضای جامعه و در عین حال
 ناکارآمدی نظارت مورد عمل و پایین بودن هزینه تخلف از
 اصول حرفه‌ای، و
 • فراهم نبودن شرایط مناسب جهت رقابت عادلانه و سالم در حرفه.

موارد قوت و ضعف حرفه حسابرسی

براساس مجموعه اطلاعات و مستندات موجود و نظر کارشناسان
 نقاط قوت و ضعف حرفه را به شرح ذیل می‌توان نام برد:

موارد قوت

• وجود افراد با سابقه و علاقه‌مند به کار در حرفه،
 • تمایل افراد حرفه‌ای به ایفای نقش در ارکان جامعه حسابداران
 رسمی و برخی مراجع رسمی،
 • وجود راهبرد و سیاست‌های مشخص جهت پیشرفت حرفه، و
 • تعداد کثیر فارغ التحصیلان و دانشجویان در رشته‌های
 حسابداری و مالی.

موارد ضعف (قابل بهبود)

• نبود ارتباط مستمر با مراجع حرفه‌ای بین‌المللی جهت ارتقای

تسهیل ارتباطات با تشکل‌های حرفه‌ای بین‌المللی؛

۴- تفکیک وظایف سازمان حسابرسی از وظایف مؤسسه‌های حسابرسی خصوصی از طریق تدوین راهبردهای لازم در مورد چگونگی انجام حسابرسی بنگاه‌های دولتی؛

۵- به فعل درآوردن تمام زمینه‌های حسابرسی پیش‌بینی‌شده در قوانین و مقررات حسابداران رسمی و اصلاحات اخیر قانون مالیاتی؛

۶- ارتباط مناسب حرفه با ذینفعان و تأثیرگذاری نتایج آن بر ساختار، فرایندها و امور حرفه؛

۷- برنامه‌ریزی مناسب جهت تبیین درست ارزش‌ها و سالم‌سازی محیط حرفه از رقابت غیراصولی، نرخ‌شکنی و رعایت نکردن اخلاق و موازین حرفه‌ای؛

۸- تقویت فرهنگ حسابخواهی، حسابداری و نظارت در کشور؛


۹- کمک به اجرایی شدن سیاست‌های دولت در پایداری اقتصاد، شفافیت و گذر از اقتصاد زیرزمینی؛

۱۰- سرمایه‌گذاری دولت و جامعه حسابداران رسمی، بورس و دیگر مراجع ذیربط در تقویت مدیریت دانش حرفه‌ای؛

۱۱- ارتباط مناسب با دانشگاه‌ها و مراکز علمی جهت تقویت سطح علمی فارغ‌التحصیلان و تأمین نیازهای تخصصی حرفه؛

۱۲- فراهم نمودن زمینه مشارکت، نوآوری و خلاقیت اعضای حرفه در راستای بهبود مستمر حرفه؛

۱۳- استفاده از مدل‌های ارزیابی عملکرد حرفه، بهینه‌کاوای مستمر جهت دستیابی به راهکاری مناسب برای اصلاح امور؛ و

۱۴- اقدام در جهت کنترل استراتژیک در راستای بررسی و ارزیابی سند راهبردی جامعه و اصلاح و بازنگری آن. 

پانوشتها:

- 1- Political, Economical, Social- Cultural, Technological, Legal, Environmental (P.E.S.T.L.E.)
- 2- Porter Five Forces Analysis
- 3- Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (SWOT)
- 4- Specific, Measurable, Attainable, Realistic, Timely (SMART)

• ضعف در انجام تحقیقات کاربردی در جهت رفع نیازهای حرفه‌ای اعضا،

• ضعف در نظارت بر کیفیت کاری مؤسسه‌ها و اعضای شاغل،

• نبود اقدام در انجام کنترل‌های راهبردی (رصد مستمر محیط، بازخوانی و بازنگری راهبردها) در جهت توسعه قابلیت‌های سازمانی،

• ضعف در ایجاد زمینه رقابت سالم و تأمین استقلال حرفه‌ای،

• ضعف در بهبود مداوم و هدایت نظام‌مند خلاقیت و نوآوری اعضا،

• ضعف در اخذ نظرات از مشتریان و دیگر ذینفعان در جهت ارزش‌افزایی بیشتر،

• ضعف در اتحاد اعضا حول محور استراتژی‌ها، سیاست‌ها و ارزش‌های مصوب،

• ضعف در شفافیت عملکرد اعضا و پاسخگو نمودن آنان در قبال جامعه و ترجیح منافع عمومی بر منافع شخصی،

• تدوین نشدن عوامل حیاتی موفقیت و شاخص‌های کلیدی عملکرد و پایش مستمر آن جهت تحقق هدفها،

• اعمال نشدن مدیریت ریسک حرفه در سطوح استراتژیک، عملیاتی و مالی،

• ضعف در بازنگری ساختار جامعه و بازمهندسی فرایندهای مورد عمل،

• ضعف در مدیریت بر مبنای هدف با هدف‌گذاری مشخص، قابل اندازه‌گیری، قابل دستیابی، واقع‌بینانه و زمان‌دار^۴،

• استفاده نکردن از مدل‌های ارزیابی مسائل حرفه و بهینه‌کاوای مستمر جهت دستیابی به راهکارهای مناسب برای اصلاح امور، و

• ضعف در اعمال مدیریت دانش جهت جمع‌آوری، سازماندهی و در دسترس قرار دادن تمامی دانش حرفه.

راهکارهای پیشنهادی

- ۱- تقویت نظارت دولت، جامعه حسابداران رسمی، بورس، مجامع عمومی بنگاه‌ها و مراجع نظارتی حاکمیت شرکت (مانند کمیته حسابرسی) جهت تأمین استقلال حسابرس و فراهم نمودن انجام مطلوب خدمات حرفه‌ای؛
- ۲- حمایت دولت و مراجع ذیربط از توسعه خدمات حرفه‌ای غیرالزامی ضمن تجهیز حرفه به توانایی انجام خدمات متنوع؛
- ۳- فراهم نمودن زمینه تجهیز جامعه حرفه‌ای به فناوری روز و